

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS. PRIJS

voor de Stad. f 12.

Franc per post. n 14.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

DICERE VERUM QUID VETAT?

ADVERTENTIEN:

15 cents de regel.

behalve 35 cents zegel.

Van waarheen toch ons verheer *Journal de la Haye*, dat zich zelf aanprijft als de roeping te vervullen van de vreemdelingen omtrent den toestand en de publieke opinie van Nederland in te lichten, zijne correspondentie uit België? Indien aan het *Journal de la Haye*, nog een greintje schaamte, nog eenig gevoel van eigenwaarde overbleef, zou het voorzeker niet handelen zoo als het thans doet. Doch weinig zou ons de goede naam van dat leelijk blad aangaan, indien het geene roeping usurpeerde, welke wij en elk onrecht Nederlander ver van zich afwerpen. Hebben wij dan een fransch dagblad nodig, dat zich als de tolk der opinie van Nederland uitgeeft, dat beweert, de wezenlijke belangen en beginselen van de Nederlanders te fiatic voor te staan bij vreemdelingen, en daarom in de door alle vreemdelingen gekende taal geschreven wordt, om de Nederlandsche natie met de kenpen van belagchelijkheid, domheid en onnoozelheid te zien vertoonen? Het *Journal de la Haye* is een tyfus van domheid, want wil de Nederlandsche natie als dusdanig, tot Europa's oogen voorstellen. Dit laatste gelooven wij het eerst, want de patronen van dat fameuse dagblad hebben er belang bij om ons voor den aan de wereld voortestellen.

Bij de laatste politieke discussien in België heeft de oppositie aldaar, onder anderen, een wapen gezocht in de zaak van zekeren Retsin, die onder een godsdienstig voorwendsel een aantal ophitungen gepleegd had, en daarvoor tot gevangenis veroordeeld was. Die persoon eenmaal veroordeeld en gevangen zijnde, had bij de regering noch meer vrienden, noch andere voorzeten dan elk ander gevangene; hij wordt bij den minister van justitie aangegeven als geneeskundige hulp noodig hebbende, en deze geeft zijne toestemming tot zijne overbrenging van de gevangenis naar een zogenaamd *maison de santé*; hij zoekt middel daaruit te ontsnappen en zijne schijnbaarheid gaat zoo ver, dat hij, met de vrees dat zijne aldus wederregtelijk verlaten vrijheid, zich in het openbaar ver-toont en over zijne vrijheid snoeft. Zoodra de minister hiervan onderriest is, laat hij hem opvatten, en weder in zijne gevangenis terug brengen. Ziedaar hoe het Belgisch ministerie de zaak heeft voorgedragen, in tegenrijd met de oppositie, die daarib een te geschikt middel zag, om de zogenaamde *influence occulte* aan

de kaak te stellen, om daarover al was het twintig redevoeringen te houden. Het ministerie heeft, al dat gepraat meesterlijk wederlegd en de meerderheid der belgische kamer heeft aan het ministerie gelijk gegeven. Doch dit was niet naar den zin van zekere partij in België, welke in de patronen van het *Journal de la Haye* of in het *Journal de la Haye* zelf eenen warmen verdediger vinden. Dit voortreffelijk dagblad, de getrouwe tolk der opinie des Nederlandschen volks, schrijft of laat zich schrijven eene correspondentie uit Brussel, waarin gezegd wordt dat de discussien over de zaak van Retsin voor altijd vermaard zullen blijven in de Belgische jaarboeken. Men moet of *Verhaegen* of het *Journal de la Haye* zijn, om zulke gotheden te kunnen schrijven, of zeggen. Maar waar spruit die vermaardheid toch uit voort? Luister, lezer, en sta verbaasd. *Het is gestaafd geworden, dat die ellendeling vrijbrieven had van onze (de Belgische) bisschoppen, om des noods de echtheid te bewaarden van relikken, welke hij zelf fabriceerde.* Geloofst gij het niet, lezer, dan zullen wij het in de eigene woorden overgeven. *Il a été constaté que ce misérable possédait des blancs-seings de nos évêques pour certifier, le cas échéant, l'authenticité de reliques qu'il fabriquait lui-même.* (J. d. I. H. 17 mei 11.)

Wij vragen het, wie is dommer, de schrijver van deze woorden of het dagblad, die dezelfde voor goede munt aanneemt, en verspreidt? Jammer, dat de vreemdelingen, die tot hunne voorlichting het *Journal de la Haye* lezen, niet weten dat dit loyaal, gemedeljk, steeds op zijne eigene goede trouw stoevend dagblad, (omdat niemand anders het doet) in Nederland bij elkander hoogstens een aantal geabonneerden telt; zoo ten minste zegt de kronijk. Want wij vragen het, wat moet de vreemdeling denken van het gezond verstand van een volk, dat men weet zulk eenen tolk zijner opinie te hebben. Is het wonder, dat wij aan geheel Europa ten spot staan?

Verbeeld u lezer, eenen ophitger, of, zoo als men zegt, eenen afzetter, die een goed fortuin denkt te vinden in het debiteren van valsche relikken; die man is toch maar een afzetter, even als hij die met valsch goud handel drijft; die valsche juweelen voor echte verkoopt, enz. enz. of die, om de wereldberoemde Hollandsche goede trouw te staven, geld snoeit en het voor de volle waarde aan den man brengt. Kunt gij nu begrijpen, lezer, dat zoo een af-

zetter bij een bisschop zal gaan om een *blanc-seing* te bekomen, tot het debiteren van zijne relikken? kunt gij u eenen bisschop voorstellen, die aan eenen *ellendeling* (un misérable) zoo een *blanc-seing* overhandigt? Kunt gij dit, dan kunt gij u ook voorstellen een koopman, die het valsch goud, dat hij voor echt aan den man wil brengen, door eenen goudsmid laat voor echt verklaren; een juwelier, die zijnen naam teekent onder een certificaat dat de valsche juweelen echt zijn; dan kunt gij u voorstellen eenen geldshoeijer, die aan den minister *blanc-seing* durft vragen voor het geldsnoeien, en een minister die zulk *blanc-seing* geeft. Maar, zegt gij, dit alles kan ik mij niet voorstellen. Geen zwarigheid! Het *Journal de la Haye*, dat zijne *Mysteres* heeft, zal u ook dit *Mystere* ophelderen, geef u slechts de moeite om te 's Gravenhage naar de *lage Nieuwstraat* te gaan, vraag daar naar zekeren ridder der Eiken-Kroon, en vraag hem hoe zoo een *ellendeling* zich tot een bisschop kan wenden, en hoe een bisschop aan zulk een *ellendeling* een *blanc-seing* kan geven. Hij zal u welligt antwoorden; ik weet het niet, maar het is mij uit België geschreven of ik heb het mij, uit België laten schrijven, en het was mij en mijne patronen genoeg, dat het tegen de bisschoppen gericht was, en valsche relikken gold, dan kijk ik zoo nauw niet naar het geen barmen in de fantsienlijke wereld gewoort is waarheid of gezond verstand te noemen. En om u dan nog meer te overtuigen, hoe de bisschoppen in België zijn, zal hij u nog eene geschiedenis vertellen van andere zulke *ellendingen*, onder anderen van de rondventers van een verhaalt, dat onder de landlieden verspreid wordt, en getiteld is *schrikkelijke gebeurtenis*. Dit komt ook van de bisschoppen of van de *caste qui nous domine* (de kaste onder wier plak wij staan) en om het u te bewijzen zal hij u vertellen dat de stijl van dit verhaal buitengewoon plomp en de geschiedenis zelve walgend dom is. (*Le style en est d'une platitude rare et l'histoire que rapporte, d'une stupidité reboltante*). Doch gij ons walgt het ook, langer daarmede bezig. Indien het *Journal de la Haye* geen andere bestemming heeft, dan die het sedert eenige tijd vervult, om het riool te worden, waarlangs ons al de onreinheden van onze Belgische naburen, radicaalen en franc-maçons, ware het beter dat het een eeuwige zwijgen bewaarde, of, zoo het van de vreesd, zette

wij ons zelden en allen zinnen, wij gebruik maken, dat het Journal dan begon, met de openlijke bekentenis, dat het de taak niet meer vervult, van de vreedelingen over de wezenlijke opinie van Nederland te richten; omgezie het reeds al te lang duurt, dat het het Nederlandsche genootschap in een even hatelijk als belagchelijk daglicht plaatst.

AMERIKA.

De stoompakket *Caledonia*, waarmee de laatste tijdingen uit Amerika in Europa zijn aangekomen, heeft de kennisgeving aan het Engelsch kabinet medegebragt, welke ten doel heeft het gezamenlijk bezit van Oregon te doen ophouden. Daarin wordt revens de wensch tot gene spoedige en minnelijke schikking uitgedrukt, en de heer Mac. Leane zal bij de kennisgeving de uitnodiging voegen aan het kabinet van St. James, om ten nieuwen voorstel te doen.

Uit Mexico heeft men tijdingen tot den 6 april. Eene poging tot pronunciamiento had te Vera-Cruz plaats gehad, maar deze poging, waaraan de federalisten en de vrienden van Santa-Anna moesten deel nemen, heeft zich bepaald bij eene bijeenkomst der hoofden van de beide partijen. Deze zijn niet in overeenstemming kunnen komen, wijl de vrienden van Santa-Anna verlangden dat de onrustelingen ten zijnen profijte zou geschieden. Doch men verzekert dat het slechts eene uitgestelde zaak is, wijl het verschil bijgelegd is in eene bijeenkomst van den generaal Almonte met Santa-Anna te Harvannah, waarover wij reeds gesproken hebben.

CHINA.

Het edikt van den keizer van China, behelzende behalven de vrijheid van geweten reeds vroeger bekomen, bevel tot teruggave der kerken, uitgenomen de zulken, welke in afgodentempel of particuliere huizen veranderd zijn, tot bestraffing der waderspannige mandarijnen enz. enz. is den 18 maart te Canton uitgevaardigd. Het oorspronkelijke is den 20 aan den heer Callery overhandigd, die het document naar Parijs zal overbrengen. Hij zal met de eerste pakel van Alexandrie vertrekken.

DUITSCHLAND.

CARLSRUHE. De groothertog heeft den eerst benoemden kandidaat, Dr. Mittermaier, tot president van de Tweede Kamer gekozen.

De bekeerlingen tot het catholijk geloof gaan in Duitschland zoo wel als in Engeland voort en weldra zal het moeijelijk worden, ze allen op te teekenen. Wij kunnen echter niet nalaten er nog twee aan te halen, die onlangs in Tyrol en Beieren hebben plaats gehad. Den 5 maart H. heeft de baron Ulysses Antonius de Salis Soglio, kolonel kommanderend het regiment no. 25, in dienst van Oostenrijk, te Brixen in het openbaar de catholijke godsdienst, omhelsd en den volgenden dag het H. Vormsel uit handen van den prins Aartsbisschop dier stad ontvangen. Het geslacht van Salis, het aanzienlijkst van het canton Grauwbunderland, behoorde eertijds tot de Zwijnhaansche secte; maar het heeft reeds overvloedige neophyten naar de catholijke kerk toegelaten, onder anderen van den tag der graven van Salis Zizers en een dijn van Salis Soglio, welke houdt sedert een aantal jaren de hoge bediening bekleedt bij de hertogen van Salm. De vader en de moeder van den nieuwbekeerden waren hem voortgegaan op den weg van de goddelijke tot de catholijke kerk. Twee zijner zusters, waarvan de eene, zuster Maria Francisca, sedert 1829 religieus is der Congregatie van de Abtessen van Weenen, hadden hem den weg der zaligheid aangewezen.

De baron van Turkheim, majoor in dienst van Beieren, heeft den 2 mei, daags voor zijn overlijden, de heiligsche dwaling, welke zijn geslacht

belijdt, afgevoerd. Hij had reeds sedert eenigen tijd dit besluit genomen en bekend gemaakt; doch eensklaps door eene doodelijke ziekte aangetast, had hij de laatste genademiddelen der H. Kerk gevraagd en ontvangen.

Het Hoogerhuis zal waarschijnlijk een heilig tegenstand bieden aan de hervormingsplannen in den handel, welke sir Robert Peel beraamd heeft. Eene talrijke bijeenkomst van leden dier Kamer, die ten eersten minister vijandig gezind zijn, heeft H. zaterdag te Londen plaats gehad. Naar hetgeen aldaar voorgevallen is, kan men met zekerheid afleiden dat de bill, welke door het Lagerhuis aangenomen is, bij de Lords met evenveel vinnigheid en halstarrigheid zal bestreden worden als bij de Gemeenten. Moet ook daar de oppositie zwichten, zij zal het slagveld slechts voet voor voet verlaten en de kans tot overwinning niet ligt opgeven. Dit wekt reeds bezorgdheid bij de *free-traders*. Hunne organe sporen elke kamer van koophandel, elk geconstitueerd lichaam in het rijk aan, om verzoekschriften bij het Hoogerhuis in te zenden tot de aanneming der bill.

Het stelsel der electro-magnetische telegraaf vindt meer en meer uitbreiding. De heer Bani, de uitvinder van een der voornaamste stelsels, heeft het zoon ver gebracht, dat door middel der electriciteit te Glasgow en te Edinburg, een afstand van 75 kilometers, de klokken altijd, en met de meeste nauwkeurigheid hetzelfde uur wijzen. Doch dit is nog niet alles; zoodra de electro-magnetische telegrafen op al de spoorweglijnen van Engeland en Schotland zullen in werking gebracht en met elkander in aanraking zijn, neemt hij aan, af de klokken, over dezelve, al waren er vijf of zes honderd, juist hetzelfde uur te doen wijzen, door middel van eenen enkelen slinger, die op het Observatorium van Greenwich zou geplaatst worden. Indien dit stelsel verwezenlijkt wordt, zal het zeker veel bijdragen tot het geregeld vertrekken der treinen, en vele ongelukken voorkomen, welke kunnen voortvloeien uit een, soms aanzienlijk verschil van het uur in onderscheidene plaatsen.

FRANKRIJK.

PARIS 19 mei. Voor het eerst sedert de juli-revolutie heeft de Pairskamer eergisteren een wetsontwerp verworpen, dat door het ministerie verdedigd werd. Het was wel geene staatkundige wet, maar de wet op de minerale wateren, welke eene ernstige inbreuk maakt op het recht van eigendom en vrije industrie, ten profijte van het dagelijks toenemend regerings-monopolie. Art. 5 dier zondelinge wet, gebod de sluiting van elke particuliere inrigting van minerale wateren, welke niet door het gouvernement geautoriseerd is, en dat wel op straf van twee maanden gevangenis, en 2000 franc boete.

— Het is zeker dat de opening van de noordelijke spoorweglijn den 20 mei niet zal plaats hebben. Het proces Legrande is hiervan de reden, wijl een aantal Pairs en andere hooge persoonadjen, die deze plegtigheid zouden bijwonen, te Paris gehouden worden door het proces. Het is waarschijnlijk dat het Hof der Pairs in de eerste dagen van juni in openbare zitting zal bijeenkomen en dat het proces niet langer dan zeven of acht audientien duren zal. De inwijding der lijn zou dan den 15 of 20 juni plaats hebben.

— Volgens brieven uit Rio Janeiro van 16 februarij verneemt men dat de bevelhebber Thiébault en zeshonderd Franschsch, ten gevolge van eene hevige botsing met den gouverneur van Montevideo, hunne wapenen nedergelegd en de dienst verlaten hebben.

— Men leest in de *Rhase des Pyrénées*: „Een brief welke wij uit Navarre ontvangen, deelt ons belangwekkende bijzonderheden mede van een verschrikkelijk tooneel, dat in een der vallejen

diaz aan Frankrijk grenzende provincie heeft plaats gehad.

» Ecnige dagen geleden, treedt een manspersoon in vrouwenkleederen vermomd, een afgelegen huizen, de vastheid vragende. De woning alwaar hij verblijft had, bevatte slechts drie Fransche lijk wezens, een man, zijne vrouw en een jong kind. Deze ontdekten spoedig dat zij eenen verkleeden man in hun huis hadden en deze omstandigheid boezemde hen natuurlikerwijs vrees in.

» De man, den nacht niet durvende ingaan met een zoo gevaarlijken gast, ging eene achterdeur uit, om bij degenen, die het dichtst bij hem woonden hulp te gaan halen.

» Gedurende zijne afwezigheid, kwam het zoon ver dat zijne vrouw hare vrees niet meer bedwingen kon. De vreemdeling was haar steeds ter zijde, en om hem te ontvlugten trad zij plotselings eene kamer binnen, waarvan zij de deur achter zich sloot. De man wilde haar volgen, doch de deur niet kunnende openen, legde hij zijne inzigten bloot. Hij zeide aan de verschrikte vrouw: «Gij hebt op dien dag koren verkocht, geef mij het geld, hetwelk gij daarvoor ontvangen hebt, of ik vermoord uw kind.» Inderdaad, het arme wicht was gebleven aan de zijde, waar zich de man bevond; zijne moeder had aan hem niet gedacht toen zij zich ontvoerde. De vrouw aan zulk eene afschuwelijke misdaad niet kunnende gelooven, voor haarzelve beducht en op de oogenblikkelijke terugkomst van haren man rekenende, kon niet besluiten de deur te openen en spoedig vernam zij het hartverscheurend gekerm van haar kind, hetwelk door dat monster ongebragt werd.

» Toen hij zich met dien verfoeijlijken moord besmeurd had, kwam hij tot de deur terug, welke hij poogde in te loopen, doch hierin niet kunnende slagen, kwam hij op de gedachte den binnenmuur door te steken.

» Deze muur was slechts van klei; het was dus niet moeijelijk er een gat in te maken, waaraan hij trachtte door te kruipen. Het dreigend gevaar deed de ongelukkige van een onopzig bestuemen; zij was zich met eene sikkel, welke zij daar vond en den moordenaar bij de haren vattende, op het oogenblik dat hij het hoofd door het gat stak, sneed of liever zaagde zij, hem met zoo veel kracht door zijnen bals, dat zij het hoofd van den romp scheedde.

» Men oordeelt, zoo men kan, over het afgrijzen van den man, toen hij, middelerwijl met een aantal zijner bureu terugkomende, zijn kind onthand vond en niet ver van daar een onthoofd lijk, waaruit het bloed stroomde, en eindelijk zijne vrouw, in onmagt, met bloed overdekt en een menschenhoofd aan hare voeten.

— Het budget van uitgaven voor 1847, waarover bij de Kamer der Gedeputeerden de beraadslagingen aangevangen zijn, bedraagt 1,445,000,000 fr. 674,518 francs. Het is 517,830,518 francs hooger dan het budget van 1830.

BELGIE.

In den *Impartial de Bruges* leest men het volgende: „De akkers in de omstreken dezer stad leveren over het algemeen een verrijkt schoone oogst op. Men kan den oogst naar koolzaad van den oogenblik af, als gelukt heeft, en dazelfde zal zoogunstig zijn, als de verschillende jaars het geval is geweest. Het is dit zaad vroeg rijp, en hebben de landlieden het plan, om op de akkers, waarop koolzaad gestaan heeft, nog aardappelen te planten. „Op deze heldoet veel, even als de Helder en het vlandsche de oogst staat veel te wachten over de omstreken de NEDERLAND, den 22 mei 1847. „Met het grootste genoegen kunnen wij melden dat het water weder vallende is. Heden stond het alhier aan de peilschaal, 5 duim beneden

— Men schrijft uit Leeuwarden, dat aldaar zeer gunstige berichten nopens den stand der aardappelen inkomen. De vroegere aardappelen droekt men binnen drie à vier weken te kunnen rooijen. Proeven van de vrucht voldeden zeer goed. Het voort staat ook wel goed, doch niet zoo gunstig en het loof laat niet zoo veel vrucht verwachten.

's HAGE 18 mei. Men vernemen dat dezer dagen door de raadkamer van de arrondissements-regtbank alhier, achtien personen naar den heer procureur-generaal bij het provinciaal hof in Zuid-Holland zijn verzonden, ter zake van ernstige ongeregheden, die in de maand September van het vorige jaar, zoowel in deze stad, als te Delft, hebben plaats gehad. Onder de verzonden personen behooren L. Meeter, P. A. de Haas, van Gorkum, de Meester en van Mingelen, schrijvers en uitgevers van de Ooijevaars en andere blaadjes.

Mengelwerk.

Konstantinopel 17 april 1845.

Plegtigheid der afdanking van de troepen. — Haar godsdienstig karakter — De Sultan en de fransche officieren. — De patriarch der niet-vereenigde Armeniërs en de methodisten. — Hun twistgeschiedenis. — Verzoening door een anglicaanschen bisschop beproefd. — De jaarlijksche loterij der armen.

De sinds twee jaren in werking gebrachte wet nopens de ligting der troepen, begint op eene geregelde wijs ten uitvoer gelegd te worden, en de turksche soldaat, wiens dienstdag geen einde had, dan dat zijns levens, verkrijft nu zijn ontslag na vijfjarige dienst, behoudens zijne inschrijving op de kaders der mobiele burgerwacht. De afdanking der troepen, die hunnen dienstdag volbragt hebben, is heerschen geworden in eene militaire plegtigheid, die niet van belangstelling en grootscheit ontbreekt is, omdat er een tegelijk vaderlandsch en godsdienstig denkbeeld aan is gehecht. Wij wouwen onlangs dat feest bij en de Sultan was daar met al de aanzienlijken des lands. De plaats van de plechtigheid was aan gene zijde van den Bosphorus, op de oever van het oude Chalcedonia, welke in de verachtingheid betreden kunnen worden, waarmede men zich herinnert, dat de weigering van gehoorzaamheid, aan de voorschriften van deszelfs algemeene vergadering de eerste oorzaak was der verdeeldheden en rampen van het schismatische Oosten. Wat al dadelijk trefte bij het afdanken eener plegtigheid van dien aard, is de algemeene en diepe eerbied voor het opperhoofd de geheiligde persoonsverbeelding te in de oogen der menigte. Er moge zekere slaafschte vrees onder gemengd zijn; doch de onbewegelijke en stilzwijgende houding der pacha's, der generaals en der troepen in tegenwoordigheid van den soeverein, de eerbied bewijzen door de buigingen tot op den grond en de ijver in het volbrengen der geringste bevelen, bewijzen hoe zeer het heef van gezag aan den mensch is ingeschapen en hoedanig de kracht en de duur van dat heef is, zelfs onder menschen, die nauwelijks door eenen flauwen straal der veropenbaring beschroomd worden. Het behoud van dit behoudend beginsel, zoo als men het thans noemt, is te wijten aan de wijze der Turken zoo levendig, zoo godsdienstig geloof, hetwelk God t' delyk door de beloften en het beloon heeft. Die behoefte aan geloof, welke de trotsche vermetelheid der oude zedekundigen en de uitgedoofd heeft in enige gemeenschappen der westersche maatschappij, menigmalig in alle handelingen des openbaren levens. Bij die plegtigheid, onder anderen kwam een iman of bedienaar, de vaandels regelen, welke de nu afdankte soldaten in het voorbijgaan kussen als eenen ouden vriend, dien zij verlaten. Daarna

konnen de gebeden, waarbij de z'geestigen des hemels afgeroepen worden over den Sultan, het keizerrijk, het leger en het volk, met luider stemme opgezegd, en het woord Amen door de turksche liturgie even als door de onze, ontcleend en behouden, ontsnapte te gelijk aan de borst van tien duizend mannen. Hoe bedroevend is de verbeelding inschen een turksch legercorps, zoudt zonder menschelijk opzigt God, dien zij slechts onvolmaaktelyk kennen, eerende, en onze soldaten, zonen van een catholijk vaderland, die niet in het openbaar mogen of darven bidden!

Na het defileren der troepen, was de Sultan gereed, zijn paradepaard te bestijgen, toen hij de drie fransche officieren ontwaarde, die nieuwlings gezonden waren, om de militaire school opterigten, en zeer goed kenbaar waren onder het turksch uniform, dat zij met regten swaer droegen. Hij keert zich naar hen, en, met eenen glimlach op de lippen, zendt hij zynen minister van oorlog, den ouden Khusrew, om hen te vragen of zij zich in zijne dienst kunnen gewennen en hoe hun het feest befallen is. Wij halen deze daadzaak aan; als vlegend voor het land, dat zij vertegenwoordigden en als eene gelukkige wijziging der etiquette, waaraan de eerste regelen en voornaamste eigenschappen, opzigtbaarheid of verachtend stilzwijgen waren.

Het vraagstuk der vrijheid van geweten, op eene meer bepaalde wijze voorgesteld door het geestelijk opperhoofd der niet-vereenigde Armeniërs, heeft nog meer belang bijgezet aan de controvers, welke zij tegen de methodisten volhouden. Men herinnert zich de twee excommunicatie-bullen, dielange uitgevaardigd tegen de weinige aanhangers der amerikaansche protestanten. Deze hebben zich hier tegen verzet in pamfletten, die van gal overloopen en waarin zij den naam en den toon van onschuldig vervolgd aannemen. Bij die gelegenheid heeft de patriarch in het fransch dagblad van Konstantinopel eenen brief in het licht gegeven, waarin het volgende onze aandacht trok: » Volgens hunne beschuldigingen zouden wij van het gouvernement een vonnis van uitbanning uitgelokt, en zouden wij, bij die gelegenheid eene les van godsdienstige vrijheid ontvangen hebben; te weten: dat men niemand om zijn geloof moet verbannen, noch geweld aandoen. Hiervan zijn wij voorzeker niet onkundig; en indien deze lieden geen gebruik maakten van de godsdienst dan voor zich zelve, zonder anderen hinder toe te brengen, zouden wij niet tegen hen in te brengen hebben, alleenlijk zouden wij niet ophouden, onze kudde te vermannen tot het behoud des geloofs. Maar door zich bij de armenische natie in te dringen, bederven zij de geloofsovertuiging en worden zij eene aanleiding tot wanorde. Dit is hetgeen ons gedwongen heeft hen openlijk ten toon te stellen, opdat men op zijne hoede zij... Hierin gebruik makende van het regt, ons door de H. Schrift en de kerkelijke voorschriften gegeven. » Wij wenschen Mgr. Mathias geluk zich aldus te verdedigen tegen den laster van amerikaansche bekeerlingen te hebben gegeesseld, geslagen en in de gevangenis geworpen, en alleen zuiver godsdienstige straffen op te leggen. Zijne zaak zal daarbij winnen, zoo als reeds bewezen wordt door den terugkeer van vele eenvoudige gemorderen, die door de nieuwe leer verleid waren. Men moet bekennen, dat hij ook krachtig onderscheid wordt door de pen van den volkschrijver, Tchamardjean, van wien wij reeds gesproken hebben. De begaafde en met vele kundigheden uitgeruste schrijver, van wiens voornaamste werken wij reeds eene onvolledige opgaafe gegeven hebben, heeft nog, met een werk over de oude geschiedenis, bestemd voor de scholen zijner natie, het eerste deel in het licht gegeven van eene theologische verhandeling ten GteF vortende » *Voorstelling der waarheid.* »

Het vraagstuk der Kerk: zichtbaar, één, onfeilbaar en onvergankelijk, wordt daarin voorgesteld met eene aaneenschakeling van bewijzen en logische gevolgtrekkingen, die geschikt zijn om vele vooroordeelen te doen verdwijnen en alle regtzinnige gemoederen tot verzoening voor te bereiden. Al de, zoo oude als nieuwe tegenwerpingen van het protestantismus worden daarin aangevalen en tot niet gebragt met eene wetenschap en strenge redeneerkunde, welke aan een catholijken godgeleerde eer zouden aandoen. De schrijver is aan geen enkel vraagstuk van den dag vreemd: zelfs aan het eclecticismus worden, in den loop der discussie, ruwe en vernederende slagen toegebragt.

Van eene andere zijde heeft de anglicaansche bisschop, Hor. Southgate, die sedert eenige maanden te Konstantinopel zijn verblijf heeft, zich in den strijd willen mengen, door een armeniaansch geschriftje over de christelijke eenheid; terwijl hij de taak van vredeslichter op zich neemt, slaat hij geweldig op zijne broeders, de presbyterianen, aan welke hij bewijst dat de Kerk één, heilig en zelfs catholijk moet zijn, maar in den dwalenden zin der puseyisten, welker denkbeelden van vooruitgang hij schijnt te deelen. Hij zegt hun nog droogweg, dat er zonder hiërarchie geene Kerk bestaat; voorzeker een belangrijk geding, hetwelk de catholijken wel niet altijd eenvoudig als toeschouwers zullen bijwonen.

Doch al zwijgen deze laatsten, zij handelen niettemin; de oefening der liefde is het teeken, waaraan men ze altijd onderscheiden kan. Dezer dagen had te Konstantinopel, even als in vele steden van Frankrijk, bij de zusters van den H. Vincentius à Paulo, de loterij voor de armen plaats: een goed werk, dat bestemd schijnt zich jaarlijks hier te zullen hernieuwen. De ontvangst beliep het dubbel van het vorig jaar, ten gevolge der steeds toenemende deelneming, welke aan deze liefdadige onderneming te beurt valt, en waartoe een ieder, zonder onderscheid van godsdienst of landard, deel neemt. Een aantal loten waren geplaatst bij de hoogste turksche ambtenaren en het hoofd van het tegenwoordig cabinet, Reschid-pacha, verontschuldigde zich in eenen allerbeleefdsten franschen brief, dat hij het feest niet kon bijwonen. Hoe groot was niet de verwondering der vergaderde personen, toen het meisje, dat belast was de vijf winnende nummers te trekken, het eerst den naam uittrok van Mehemed-Ali, schoonbroeder des Sultans, die voor eerstwinnenden prijs ontving.... Een standbeeldje van de lieftige Maagd, van porselein uit de fabriek van Sevres, een der vijf geschenken door de goedmoedigheid der Koningin der Franschen aangeboden. Men noeme dit, zoolmen wil, eene gril des toevals; zij, die weten dat het huis der Zusters, genaamd *Notre-Dame-de-la Providence* meer dan eenmaal de bewijzen eener bijzondere bescherming van Maria genoten hebben, zullen hierin iets meer zien dan een toeval van het lot. En men geloove niet dat het beeld van de Moeder des Zaligmakers met onverschilligheid door eenen Turk zal ontvangen worden, het beeld van haar, wier ontvangenis en moederschap in den Coran als onbevekt met duidelijke letters staan aangegetekend; van haar, die vooraf met medewerken aan de herschepping der Oustersche maatschappijen, door er de vrouw uit haren onreinen en verlaagden toestand op te heffen.

(Part. Corr. van l'Univers.)

LATERE BERIGTEN.

De Keizer van Rusland zou den 29 april St. Petersburg verlaten om de Keizerin te gemoet te gaan. Men vernemen, dat het huwelik der grootvorstin Olga met den Kroonprins van Wurtemberg den 14 julij te St. Petersburg zal gevierd worden. De Fransche Kamer der Gedeputeerden heeft de algemeene beradelingen over het budget ten einde gebragt, en is overgegaan tot de behandeling

